

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра економіки та підприємництва

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
(вибіркова)

Реалізується в межах освітньої програми «**Економіка підприємства**»
(назва)

за спеціальністю **051 «Економіка»**

(шифр, назва)

на **другому** рівні вищої освіти

Суми – 2021

Розробник: _____

(підпис)

Ковальова О.М., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та підприємництва

(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва <small>(назва кафедри)</small>	протокол від <u>16.06.2021</u> № <u>12</u>
	Завідувач кафедри _____ <small>(підпис)</small> Терешенко С.І. <small>(прізвище, ініціали)</small>

Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис) Т.І. Пізняк
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис) Н.І. Строченко
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(ПІБ) Кобилітський
А.І.

(ПІБ) Сухомайев
А.І.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

(ПІБ) Бабушко
І.І.

Зареєстровано в електронній базі: дата: 27.06 2021 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1.	Назва ОК	Капітал підприємства: формування та використання							
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту / Кафедра економіки та підприємництва							
3.	Статус ОК	Вибірковий							
4.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	Для усіх спеціальностей факультету економіки і менеджменту							
5.	Рівень НРК	7							
6.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр,							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	4							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.
		-	2	-	-	-	-	-	118
9.	Мова навчання	українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ковальова Ольга Михайлівна, к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва							
11.1	Контактна інформація	olgakovalyovasumy@gmail.com СНАУ, корпус факультету економіки і менеджменту, ауд. 403а							
11.	Загальний опис освітнього компонента	В умовах ринкової економіки фахівець економічного профілю має володіти знаннями про сутність капіталу підприємства, його форми, властивості, вміти оцінювати різні джерела залучення капіталу та обирати найефективніші інструменти залучення капіталу. Дисципліна дозволяє вирішити вказані завдання, а також навчитися ефективно розподіляти та використовувати залучений капітал та оцінювати ефективність його використання.							
12.	Мета освітнього компонента	надати теоретичні основи сутності капіталу підприємства, його видів та джерел утворення, ознайомити з механізмом формування та використання капіталу, а також методикою обчислення та методами управління як капіталом в цілому, так і окремими його елементами.							
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Передумови відсутні							

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

14.	Політика академічної доброчесності	<p>При виконанні індивідуальних завдань та проходження проміжного і підсумкового контролю студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, що викладені у «Кодексі академічної доброчесності СНАУ» та «Положенні про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ» (схв. Вченою радою СНАУ № 6 від 26.12.2017),</p> <p>Зокрема, за порушення правил академічної доброчесності (у тій чи іншій формі, передбаченій Кодексом) під час вивчення ОК, особи, що навчаються в університеті, можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності як:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження оцінювання; – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету; (ч.5 ст. 48 проекту Закону <p>Про факти порушення норм Кодексу академічної доброчесності будь-яким учасником навчального процесу (студентом чи викладачем) має бути повідомлено Раді з академічної доброчесності відповідно до процедури, зазначеної у Кодексі (розділ 4).</p> <p>З метою запобігання плагіату індивідуальні завдання сформовані та виконуються у вигляді есе, індивідуальних розрахункових завдань чи інших формах, що унеможливають копіювання та плагіат.</p>
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1968

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК:	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен розуміти сутність капіталу підприємства, передумови його формування, види та характеристики капіталу підприємства	Тести множинного вибору;
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен ідентифікувати джерела капіталу, здійснювати їх оцінку та обирати найефективніше.	Тести множинного вибору;
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен визначати ціну капіталу	Тести множинного вибору;
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен застосовувати методи управління як капіталом в цілому, так і окремими його елементами.	Тести множинного вибору;

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		П.з / семін. з		Лаб. з.				
	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	
Тема 1. Капітал як економічна основа створення, функціонування і розвитку підприємства. 1. Сутність капіталу підприємства, підходи до її визначення та характерні риси капіталу підприємства 2. Форми існування капіталу 3. Основні принципи формування капіталу підприємства 4. Методи обліку та обчислення розміру капіталу підприємства.		2						23	основна: 1, 2, 3, 4 додаткова: 21
Теми 2. Формування фінансового капіталу підприємства. 1. Фінансовий капітал підприємства, його сутність, мета, призначення. 2. Джерела формування фінансового капіталу 3. Сутність та характеристика власного капіталу підприємства. Емісійна політика 4. Позиковий та залучений капітал.								23	основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 додаткова: 21

5. Фінансові інструменти залучення позикового капіталу.									
<p>Тема 3. Розподіл та використання фінансового капіталу підприємства.</p> <p>1. Використання фінансового капіталу в системі розподілу та використання прибутку підприємства.</p> <p>2. Сутність прибутку підприємства, особливості та напрями його розподілу.</p> <p>3. Інвестиційна діяльність підприємства. Модель формування інвестиційного прибутку.</p> <p>4. Дивіденди і дивідендна політика</p> <p>5. Показники оцінки результативності формування і використання фінансового капіталу.</p>							24	основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 додаткова: 21	
<p>Тема 4. Вартість капіталу підприємства та ризик.</p> <p>1. Вартість капіталу підприємства: сутність та функції показника «вартість капіталу».</p> <p>2. Принципи оцінювання вартості капіталу підприємства.</p> <p>3. Методичні основи визначення вартості капіталу підприємства.</p> <p>4. Ціна капіталу та ризик.</p>							24	основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6	
<p>Тема 5. Управління процесом формування і використання капіталу підприємства.</p> <p>1. Теорії структури капіталу</p> <p>2. Фінансовий леверидж: сутність та методика визначення</p> <p>3. Значення структури капіталу в досягненні фінансової стабільності підприємства</p> <p>4. Оцінка ефективності використання капіталу</p> <p>5. Основні етапи процесу оптимізації структури капіталу підприємства</p>							24	основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 додаткова: 20, 21	
Всього		2						118	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)
ДРН 1. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен розуміти сутність капіталу підприємства, передумови його формування, види та характеристики капіталу підприємства	Лекція	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання тестових та розрахункових завдань.
ДРН 2. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен ідентифікувати джерела капіталу, здійснювати їх оцінку та обирати найефективніше.	Лекція	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання тестових та розрахункових завдань.
ДРН 3. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен визначати ціну капіталу	Лекція	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання тестових та розрахункових завдань.
ДРН 4. Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен застосовувати методи управління як капіталом в цілому, так і окремими його елементами.	Лекція	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання тестових та розрахункових завдань.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Тестування	25/25%	Протягом семестру
2.	Розрахункові завдання	30/30%	Протягом семестру
3.	ІРЗ (індивідуальне розрахункове завдання)	15/15%	Протягом семестру
4.	Іспит (по білетах)	30/30%	За графіком сесії

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Тестування	< 15 балів	15-18 балів	19-22 балів	23-25 балів
	надано вірну відповідь на менш ніж 60% завдань	надано вірну відповідь на 60% - 74% завдань	надано вірну відповідь на 75% - 89% завдань	надано вірну відповідь на 90% та більше завдань
Розрахункові завдання	< 22 балів	22-24 балів	25-27 балів	28-30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, результати презентовано у рамках загальної дискусії
ІРЗ	< 9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, результати презентовано у рамках загальної дискусії

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування з використанням Kahoot	Після вивчення кожної теми
2	Тестування з використанням MOODLE	9 тиждень, 14 тиждень
3	Усний зворотний зв'язок від викладача щодо розв'язання розрахункових завдань під час аудиторної роботи	постійно
4	Усне опитування під час занять та зворотний зв'язок від викладача під час аудиторної роботи	постійно
5	Усний зворотний зв'язок від викладача щодо виконання есе	2 тиждень, 13 тиждень
6	Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів за результатами виконання ІРЗ	10 тиждень 14-15 тиждень

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники

1. Мішенін Є.В., Ковальова О. М. Капітал підприємства: формування та використання : навчальний посібник. Суми : ВВП «Мрія», 2016. 388 с.
2. Волошина С.В. Капітал підприємства: формування та використання [Текст] : курс лекцій для студентів ступеня «бакалавр» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; С.В. Волошина. – Кривий Ріг : [ДонНУЕТ], 2017. 59 с. URL : http://elibrary.donnuet.edu.ua/1439/1/Voloshina_KL_2017_13.pdf
3. Швиданенко Г.О., Шевчук Н.В. Управління капіталом підприємства: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2007. 440 с.
4. Торкатюк В.І., Пан М.П., Коненко В.В. Конспект лекцій та завдання для самостійної роботи з дисципліни «Управління капіталом» (для студентів заочної форми навчання спеціальності 7.050107 – «Економіка підприємства»). Харків: ХНАМГ, 2009. 152с.
5. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2004. 566с.
6. Управління ресурсами підприємства: Навч. посіб./ Під ред. к.е.н. Ю.М. Воробйова і д.е.н. Б.І Холода. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 288 с.

6.1.2 Методичне забезпечення

7. Електронний курс з дисципліни «Капітал підприємства: формування та використання» в середовищі MOODLE. URL : <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1968>
8. Ковальова О.М. Капітал підприємства, формування та використання: Конспект лекцій для студентів 4 курсу денної та 5 курсу заочної форм навчання напряму підготовки 0305 «Економіка і підприємництво» спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства» освітнього ступеня – бакалавр. Суми, 2016. 83 стор.
9. Ковальова О.М. Капітал підприємства, формування та використання: методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи для студентів напряму підготовки 0305 Економіка і підприємництво, спеціальності 6.030504 Економіка підприємства освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр 4-5 курсів денної та заочної форми навчання. Суми, 2012. 39 с.

6.1.3. Інші джерела

10. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>
12. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>

13. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
14. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>
15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>
16. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
17. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
18. Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
19. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

6.2 Додаткові джерела

20. Беренда Н.І. Редзюк Т.І., Ворона К.В. Управління структурою капіталу підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 19, частина 1. С. 14-18. URL : http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/19_1_2018ua/5.pdf
21. Пономарьов Д.Е. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 5. С. 53-58. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2016/12.pdf

6.3 Програмне забезпечення

1. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами, виконання індивідуального завдання та розміщення завдань.
2. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).
3. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).
4. Програмне забезпечення Microsoft Office Excel – для створення навчальних матеріалів.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проєктної групи ОП _____ (назва) _____ (ПІБ) _____ (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)			
Література є актуальною			
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти			

Рецензент (викладач кафедри) _____ (назва) _____ (посада, ПІБ) _____ (підпис)